

KRAAT TELEAT

17

1. juuni 93

BBC kulutab aastas
ühe elaniku kohta 30
korda rohkem raha
kui ETV

Tõsielust

ehk KAS LUBAMAKS PÄÄSTAKS ETV ?

MILLAL TULEB EESTISSE LUBAMAKS

Saksamaal maksavad lõviosa rahvaTV ja -raadio tegemisest kinni vaatajak-kuulajad. Iga televiisori ja raadio kasutamise eest maksab sakslane praegu 19 DEM-i kuus. Peatselt on plaanis seda summat suurendada 24 DEM-ini.

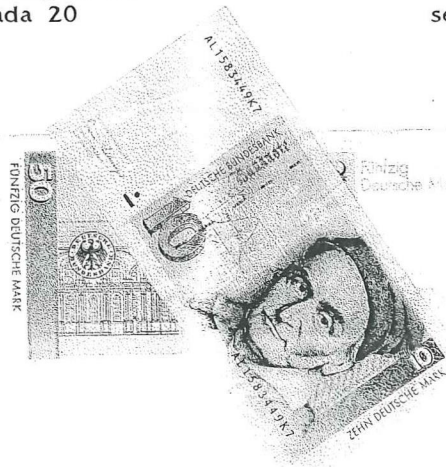
Lubamaksudest laekus 1990. aastal 5.400.000.000 DEM-i. Selle kogus kokku Lubamaksude Kogumise Kesk-agentuur (LKKA, mitte segamini ajada LKA-ga, mis asub teises kohas ja tegeleb teiste asjadega), mis asub Kölnis, koostöös liidumaade tele- ja raadioorganisatsioonide ja ZDF-i endaga. Oluline on ka see, et liidumaade vahel toimib kompensatsioonisüsteem, mis tagab, et väiksema vaatajaskonnaga ZDF-i alajaamad ka vee peal püsivad. Maksu konkreetne suurus määratakse liidumaade vaheliste kokkulepetega, kusjuures vajalik on kõikide kohalike omavalitsuste nõusolek.

Teine sissetulekuallikas on tele- ja raadioreklaam, mille osatähtsus on ZDF-is olnud

40% ümber, ARD-s umbes 20%. Reklaami esitamisele on aga liidumaade vahelistes lepetes ja kaseadusega seatud piirid. Näiteks ei edastata kommertsreklaami pühapäevadel ja riiklikult tunnustatud tähtpäevadel, ülejäänud päevadel mitte pärast kella 20.00. Reklaami esitamise koondaeg ei tohi ületada 20

vähendamaks reklaami pruukimisega kaasnevaid ohtusid, et reklaamiklipid peavad olema muudest saadetest selgelt eraldatud. Neid võib esitada omaette blokkidena ega tohi toppida saadete sisse.

Saksamaal on TV ja raadio võetud konstitutsiooniga erikaltse alla. Seda seepärast, et

minutit. Ometi on liidumaade peaministritel õigus seda aega teatud määral pikendada, kui rahvajaam on sattunud rahalistesse raskustesse. Samuti näeb seadus ette,

TV ja raadio kui massimeedium kujundab isiksuse ja kogu rahva arvamusi. Inimõiguste üldraamistikus ei näe baaspõhiseaduse 5. artikkel ette mitte ainult mõttevabadust

kodanikele ja pressivabadust, vaid ka spetsiifilise eetrisse- andmise vabaduse. Märkimisväärne on just see, et eetrivabadus on reguleeritud põhiseaduse fundamentaalõigustega, sest just need õigused kaitsevad kodanikke riigi eest. Selle kohaselt on raadio- ja teleorganisatsioonid alati riigist sõltumatud ja valitsus ei saa sekkuda eetrisse mineva sisusse. Iga riigi poolse sekkumise reporteri vabadustesse võib organisatsioon kaevata kohtusse.

Föderaalne Konstitutsiooni kohus on raadio ja televisiooni probleeme mitmel korral ka arutanud (vt. "Telekraat" nr. 14). Teisest küljest on muidugi riigi asi panna maksma seadused, mille täitmisega peavad tele- ja raadiojaamad kinni pidama elementaarsetest baasnõuetest nagu vaadete mitmekesisuse kajastamine, informatsiooni tasakaalustatud esitamine, objektiivsus ja partneri austus. Kõige ülejäänud osas peavad aga riigivõimud endale tunnistama, et nemad reporteritööd mõjutada ei saa.

Lühendatult Westdeutscher Rundfunk'i õigusedirektori Antje Karin Pieperi artiklist "Rahvaraadio ja -TV Saksamaal - see on demokraatia tööriist"

TELEMAJA 6. KORRUSEL PÕRISES HELIKOPTER *)

Möödunud reedel genereeriti koosolekute saalis ideid. Eest vedas Raul Rebane, tagant tõukasid 18 kolleegi. Ülejäänud peavad nüüd ootama, kuni väljamõeldud ekraanil nägema hakkavad.

Üks ettepanek on aga kõikidele: ETV-s hakatakse koostama tähtpäevade ja suursündmuste kalendrit. Kõikide teemaliinide juhtidel palutakse järele mõelda ning teha neid ja nende saateid

puudutavate tähtpäevade (rahvusvahelised või piirkondlikud tähtpäevad, suuremat sorti festivalid, konverentsid, muusika- või spordisündmused jne.) nimekiri. Kõiki sellealaseid ülestähendusi kogub Salme Rannu. Nii saaksime kava paremini planeerida ja vajadusel tellida sideliine või materjale. P.S. Kas leidub keegi, kes tahaks veel midagi pakkuda jaanipäevaprogrammi? Kiirustage.

*) helikopter on laenatud genereerimisplakatilt ja Leopold Piibult:

"Te naerate, et REINKAREMÄE, piltlikult öeldes, helikopterit nõuab. Jah, see on praegu üsna utopia, kuid ennem olgu meil reinkarema e d, kui sellised "loomingulised" töötajad, kes on nõus puuassidega vankriga ja selle "baasil" kaasaegseid telesaateid tegema. See, mis täna on utopia ja fantastiline, peab homme reaalsuseks saama. Selle nimel tuleb julgelt unistada, fantaseerida, eksperimenteerida. Sellepärast kuulubki homme päev reinkarema e d e l e, mitte aga nendele, kes lepivad sellega, mis on. Mulle tundub, et need, kes seda ei mõista, ei näe ETV tulevikku nabast kaugemale..."

(Tallinna Telestudios saatekava koosolek, märts 1967)

*Baltimaade Filmi- ja
 TV-festivalil Bornholmis
 esitas Charlotte Giese
 19. mail avaliku
 väljakutse*

DOKUMENTAALŽANR LASTELE!

Elu on täis toimumist - seda ka laste jaoks. Dokumentaalfilm (-saade) on kunstivorm, mis peegeldab tegelikku maailma helis ja pildis. Laste jaoks tehtud dokumentaalfilme kohtab aga aru harva. Miks? On selge, et lapsed armastavad häid lugusid ja et häid lugusid on kõige kindlam lavastada. Kuidas võtaksid aga lapsed vastu ehtsa episoodi elust? Tegelikult algab ju nii dokumentaalfilm kui ka mängufilm ühest ja sellest samast - heast loost. Dokumentaalfilmi tegemine lastele nõuab laste usaldamist, uskumist sellesse, et nad on võimelised ja tahavad elu uurida. See nõuab ka uskumist zhanri võimalustesse, dokumentaaljutustuse kohandamist väikese vaataja eripärale. Lastel on muidugi olemas ka omad nõuded: eelkõige see, et teos peab olema üles ehitatud vormi ja tegeliku elu vahelisele pingele, realistliku ja formalistliku suhtele. Harjumuspärase murdmise, väikese vaataja tuju eripära arvestamine, uudsete elu nägemise võimaluste pakkumine lastele - kõik see on tõsine väljakutse tele- ja filmirezhissööridele ning kogu arenevale "liikuvale pildimaailmale".

KAS SULLE MEELDIVAD KOOSOLEKUD?

KAS MÄLETAD,
 et "Telekraadis" ilmus kunagi järjekas "Kas Sulle meeldivad koosolekud?" (vt. "Telekraat" nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10). Ilmselt on koosolekute teema praegu, mil käib uue hooaja kavandamine ja strateegiate väljatöötamine, igati aktuaalne. Võtame sellepärast täna asja veelkord ilusasti kokku ja paneme sellega sarjale punkti.

**KUI KAVANDAD KOOS-
 OLEKUT.**
 esita endale küsimus: "Kes peaksid sellest koosolekust osa võtma?" ja vasta endale: "Need, kes võivad mõjutada püstitatud eesmärgi saavutamist."

Kord sündis kuningale ja kuningannale tütar. Oma suures õnnes kutsus kuninga-paar kohale kuningriigi kolm head haldjat, et need väikesele printsessile oma maagilisi andeid kinkida võiksid. Pisikese hälli juures õnnistas esimene haldjas last enne-olematu iluga. Teine haldjas lubas, et tüdruk kasvab samavõrd targaks ja heasüdamlikuks. Enne kolmanda haldja etteastumist toemas aga tuppki kuri nõid. Vihane kutsumata jäämise pärast vandus ta, et enne, kui tüdruk 16-aastaseks saab, torkab ta vokivardaga sõrme ja sureb.

Õnneks võis kolmas haldjas nõia sajatust pisut muuta. Ta andis käsu, et sõrme torkamisest hoolimata printsess ei sure, vaid jääb saja-aastasest unne, kuni ilus prints ta esimese armastuse suudlusega äratab.

Ja nii ka juhtus, küll kõigist seni teadaolevaist koosolekuist suurima hili-nemisega - täpselt 116 aasta pärast kohtus Uinuv Kaunitar printsiga. Ometi sai juba siis selgeks, et igasuguste koosolekute puhul on väga oluline see, keda sinna kutsutakse ja keda mitte.

Ebavajalikud osavõtjad, nagu tarbetud koosolekudki,

on loomulikult aja raiskamine. See, kui Sul on võimalus arvestada kõigi kutsutute huvide ja sihtidega, tekitab häid ja sõbralikke suhteid, mis omakorda viib paremate ja kiiremate tulemusteni. Oluline on püüda analüüsida, mis-sugused on koosolekule tulijate tunded arutatava küsimuse osas.

Mõni Sinu vastane võib teha Sulle rohkem halba siis, kui Sa ta koosolekule kutsumata jätab. Olgu eelpool mainitud kuri nõid näide selle kohta. Tihtipeale on võimalik pomm kahjutuks tehavastase kohalekutsumise ja tema seisukohtade arvestamisega, mis sest, et sellega lõpuks ei nõustuta. Ja loomulikult jääb alati Sinu võimusesse kehtestada tasakaal, kutsudes kohale ka sobiv hulk Sinu eesmärkide pooldajaid. Kõige tähtsam on see, et nii hoiad kokku aega, mis muiduläheks vaenlastega võitlemisele ja võiks lõpptulemusena halvata ka eesmärgi saavutamist.

Osavõtjate nimekirja koostades võivad Sind aidata järgmised küsimused:

1. Keda Sa pead ilmingimata kutsuma?
2. Kellelt Sa võid lootada seda, mida vajad?
3. Kes on Sinu eesmärgi poolt?
4. Kes ei ole sellega nõus?
5. Kes kõigub siia-sinna?
6. Kellest võib tekkida probleem, kui ta kutsumata jääb?

EDASI KÜSI ENDALT.
 kui palju inimesi tuleks koosolekule kutsuda? ja arvestades sellega, et osavõtjate arv on otseselt seotud koosoleku pikkusega, vasta endale: "Mida vähem, seda parem".

Koosoleku edu sõltub osavõtjatest. Osa võtavad aga need, keda kutsutakse.

Kui me vahelabikaa-saga suurtel koosolekutel käime, leiame alati, et kui hästi need ka planeeritud poleks, on seal peaaegu võimatu seltskonnaja teiste külalistega tuttavaks saada. Kui me enda juures mõne peo korraldame, ei kutsu me iial üle nelja kuni kuue inimese. Tegelikult oleme leidnud, et ideaalne oleks meiega kokku kuus. Siis on kõigil võimalik üksteist tundma õppida ja ühiseid huvisid leida. Aastate jooksul on sellest ja kasvanud mitmeid senini kestvaid sõprusuhteid.

Tegelikult kehtib sama ka ärikoosolekute puhul: mida rohkem inimesi, seda raskem on saavutada seatud eesmärgid. Mõnedel juhtudel dik-teerib firma poliitika koosoleku osavõtjaskonna. Kuid mida spetsiifilisem on arutatav küsimus, seda vähem peaks olema osavõtjaid. Siin tuleb mängu grupidünaamika psühholoogia. Väike grupp tekitab otsekohe-sust, intiimsust ja tulemus-likku õhkkonda. Kui os on üle kümne inimese, algab teatri tegemine, haka-takse "muljet avaldama", rohkem efekti kui tulemuse peale mängima.

Usu, et keegi ei tunne end tõrjutuna, jäädes kõrvale koosolekult, mis pole otseselt tema rida. Ta võib Sulle isegi tänulik olla selle eest, et ta oma aega raiskama ei pidanud.

*Originaal: Milo O. Frank
 "How to Run a Successful
 Meeting in Half the Time".
 U.K. 1990*

**TEGUSAID
 KOOSOLEKUID
 SOOVIB
 "TELEKRAAT"!**

KAS AINULT AK ON ETV-S "PÜHA?"

Vist on, sest sellest räägib aastaid kestnud uudistesaaate poputamine kogu ülejäänud ETV toimetuste arvel.

Kahjuks tundub, et AK tegijad kipuvad enda persoone samastama nende käsutusse antud parimate tehniliste vahenditega. Paraku see nii ei ole.

Nüüd väiklasest porisemisest saateagade järgimisel (vt. "Telekraat" nr. 16):

1. Kelle asi on saateagadest kinni hoida? Asi on selgemast selgem - see on iga saadet tegeva grupi (rezhissööri, toimetaja, saatejuhi) püha kohus.

Saatesektori järsk sekkumine, s. t. saadete katkestamine ei tee au ETV mainele. (Nagu mitmel puhul on ilmnunud.)

2. AIDS-ivastaste videoklippide nimetamine "mingiteks suvalisteks reklaamideks" kergitab katet AK-tegijate mentaliteedilt.

3. Mingit kriitikat ei kannata jutud õhtustele bussidele hilinemisest, sest valveautod ootavadki ju tegijaid.

4. Kui uudistesaadete tegijad on enesestmõistetavalt (ja peaaesjalikult) huvitatud sellest, et oma saade kaelast ära saada ja koju joosta, on midagi kollektiivis korrast ära.

Vabandage mu eelnevat teravat tooni - selle laenasin eelmistelt autoritelt, kuid nende üleolev kirjatükk oli solvav saatesektorile.

Täna seni ei täida ükski toimetust saatesektori palveid teha oma saated 1 minut lühemad, et jääks aega ka ETV saatepäeva kujundamiseks ja ETV saadete eelreklaamiks.

Iga toimetust arvab, et maksumaksja on eetriaja just neile kinni maksnud, ega näe oma ninaotsast kaugemale.

Egoism, hoolimatus kolleegide töö vastu, võimetus näha ETV programmi tervikuna on hullem nähtus kui alaline vaesus.

Alice

KALLIS KOLLEEG!

1. juuliks sõlmitakse Sinuga "Tööleping".
"Töölepinguga" käib koos paber nimega "Töökohustused".
Viimane on mina-vormis dokument, kus peavad olema täpselt fikseeritud, mida ja millal just Sina teed, iga samm ja sammuke; kuidas ühes või teises olukorras käituda tuleb, konkurendi juures töötamise küsimused, ametisaladused jne.
Aruta asja oma ülemusega, et ei saaks lüpssta ei Sina ega ETV, ning - soodsat "Töölepingut" Suule!

ISIKLIK ANTIPAATIA KAJASTUB EKRAANIL

Televisioon valmib inimeste ühistööna. Ühisel tegemisel tekib ikka isiklikke konflikte, mis ei tohiks kajastuda ekraanil. Ometi on televisioonis inimesi, kes seda põhimõtet ei arvesta.

Tema oli meelelahutussaadete toimetuses "nonstopshow" administraator. Koostööks toimetajaga ei saanud saate ettevalmistamist nimetadagi. Ju olid põhimõtted liialt erinevad. Näiteks sahkerdas ta lunimise teel endale vaatajate jaoks mõeldud auhinna - naistekingad, mille ta hiljem sobimatu suuruse tõttu rahaks vahetas. Seega pean täiesti normaalseks, kui produtsent palub inimesel meeskonnast lahkuda, kui ta halvab kogu meeskonna tööd. Nii oli ka temaga, kui pärast järjekordset klatshi, ässitamist ja valetamist vahetult enne saadet käskisin mina tal "nonstopshowst" lahkuda.

Möödus kaks kuud.

Enne kui viimane "nonstop" eetrisse jõudis, hoiatas toimetaja saatesektoris Alice Talvikut, et saade võib minna 5 minutit üle

ettenähtud aja. Saate ajal oli toimetaja teatanud, mis on viimane tiiter. Saatejõudis lõputiitriteni, osa tiitreid oli ekraanil, sponsorlogotüübid jäid aga ära ja ka ette teatatud lõputiiter. Saatesektor võttis selle eetrist maha, sest saade oli üle läinud 4 minutit (Läksime eetrisse 1 minut hiljem). Selle otsuse tegi saatepäeva rezhissöör Jane Vilson, kes oli olnud "nonstopshow" administraator. Ma oletan, et tema tegevus oli tingitud puhtalt isiklikust kättemaksust, mis leidiskajastamist ekraanil. Muud seletust ei ole.

Selle tulemusena ei kannatanud mitte keegi isiklikult "nonstopshows", vaid kannatab kogu ETV mainefirmade silmis, kes oleksid saadete potentsiaalsed sponsorid.

Seega sooviksin, et kõik isiklikud konfliktid jääksid eetris nägemata. Kui Jane Vilsonil oli soov meid - saate tegijaid, karistada, siis miks oli seda vaja teha läbi eetri?

Üks võimalus "arvete klaarimiseks" on

avalikustamine "Telekraadis", nagu teen seda mina täna, "nonstopshow" nimel".

Olavi Andla
"nonstopshow" produtsent

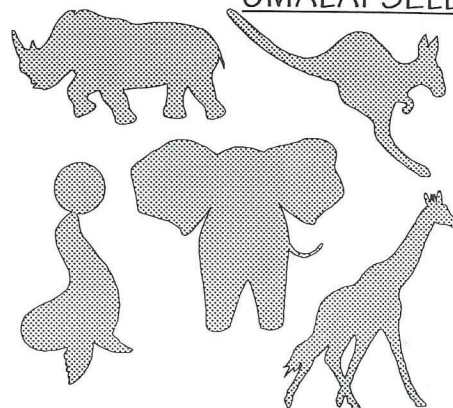
(autori kirjavärs muutmata)

HUVITAV-HUVITAV

Tabel ütleb Sulle (UNESCO andmetel), mitu inimest on vastavas riigis ühe raadio (A) ja ühe televiisori (B) kohta ning mitu päevalehte ilmub riigis (C)

	A	B	C
Taani (5,1 milj.)	2,4	2,7	47
Prantsusmaa (56 milj.)	1,1	2,5	92
Jaapan (123,8 milj.)	1,3	4,1	124
Malaisia (17 milj.)	2,4	10,0	40
Peruu (22 milj.)	4,9	13,0	70
Senegal (7,7 milj.)	8,7	31,0	1
Suurbritannia (57 milj.)	1,0	3,0	124
USA (250 milj.)	0,5	1,1	1624
Venezuela (19,8 milj.)	11,0	6,6	79
Zimbabwe (10,2 milj.)	23,0	71,0	3

LAPSEVANEM! NÄITA SEDA
OMALAPSELE!

LAPSED, TULGE
LOOMAAEDA!

Firma "Railton" korraldab TV-maja algkoolilastele ülemaailmsel lastepäeval 1. juunil kell 12.00 tasuta bussisõidu loomaaeda. Toimuvad ka mängud ja loterii. Registreerida ajalehekioskis.

ÜLO KOIDU KASS

Te võite endale vaid ette kujutada, millised hääled siis stuudios võivad olla, kui kass on ventilatsioonitorusse pugenud ega oska sealt kuidagi välja tulla. Ent nii kord juhtus, veel tol ajal, kui ETV Raadiomajas allüürnik oli.

Ma olin parajasti kodus ja jälgisin hoolega programmi.

Tõesõna, mul tõusid ihukarvad püsti, kui ma seda näugumist kuulsin, mis mingisuguse kumeda võimenduse kaudu minuni jõudis. Kust see küll tulla võis, mõtlesin ma.

Momendil üldsegi ei taibanud, kust selline ilge hääletsus tee minuni leidis. Kus seda! Ei tulnud pähegi, et stuudiost. Vaatasin isegi läbi akna tänavale, arvates, et ehk sealt. Ent, jah, peagi oli asi selgemast selge. Stuudiost helistati. Dialoog oli umbes järgmine:

"Seltsimees direktor, kass on torus."

"Mis asi?"

"Kass."

"Kus?"

"Ventilatsioonitorus."

"Kelle kass?"

"Ülo Koidu kass."

"Kuidas ta sinna sai?"

"Ei tea. Asja uuritakse."

Mulle tuli momendil meelde, kuidas Laine Mesikäpp ühest hiirest rääkis, kes kõige traagilisema koha peal lavale oli tulnud, istukile tõusnud ja kogu saalitäie rahvast naerma pannud. Makõrgendasin häält ja ütlesin telefonitorusse: "Olgu ta sealt välja löödud elusalt või surnult! Me ei või ometi lubada, et Ülo Koidu kassi pärast Eesti Televisioon kogu teleauditooriumi ees

9. juunil kell 15.00
avatakse uue telemaja
fuajees pidulikult
Gunta Randla näitus.

naerialuseks muutub."

"Saab tehtud!" sain vastuseks. Ja tehtigi.

Kes seda nüüd enam mäletab, kuidas või mismoodi hakkama saadi, ent lugu lõppes siiski sellega, et mul Ülo Koidu eest kassi pärast vastutust kanda ei tulnud. Nahk jäi kassil terveks ja hing sisse. Kui me hiljem Ülo Koiduga sellest loost juttu tegime, saime mõlemad kõva kõhutäie naerda. Ma ütlesin siis talle:

"Igal juhul võid kindel olla, et sinu kass oli esimene selletaoline maailmas, kes televisioonis üles astus. Ja mitte lihtsalt niisama, stuudios, vaid ... ventilatsioonitorus!"

Leopold Piip

**TEHTUD
KUNGLA
DIALOOG CP
arvutit**

Kirjutage meile, joonistage meile.
(Postikana, nov. 1983)
Vahendame küsimusil

Toimetaja TIINA KANGRO (tuba 210, tel. 4642)
Heiki Meeri, Riho Raie, Tarmo Tilsen (tuba 105, tel. 4605)
Fotod: MM Mammuti ja ETV arhiivid, H. Maasikmets
Paljundatud ETV paljunduskontoris